

HÄMEENKYRÖ - poikkeuksellisesti vahvistuva taloustilanne

Tiivistelmä

Hämeenkyrön kunnan taloustilanne on vahvempi kuin vuosiin. Nettomenojen voimakas kasvu on pysäytetty kokonaan vuosien 2012 - 2018 väliseksi ajaksi. Tasokorotusta on tehty hieman 2019 ja tasoa nostetaan 3,4 % vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa. Toimintakatteellaan (57,4 m€) Hämeenkyrö on silti Pirkanmaan kuntien kustannustehokkaimpien kuntien joukossa. Hämeenkyrön kunta tuottaa itse lähes kaikki kuntapalvelut.

Vuoden 2012 negatiivinen vuosikate on nostettu 5,5 m€ tasolle, joka on asukasta kohden laskettuna Pirkanmaan kuntien parhaimmistoa. Kasvanut vuosikate riittää kattamaan voimakkaasti kasvaneet poistot.

Hämeenkyrön kunta on siirtynyt muutamassa vuodessa velattoman mutta erittäin korjausvelkaisen kunnan tilanteesta korkean lainakannan (50 m€) mutta myös korkean kiinteän omaisuuden (80 m€) tilanteeseen. Investointiohjelma on kohdistunut kouluihin, päiväkoteihin, sote-kiinteistöihin ja jätevesihuoltoon. Nyt investointitasoa jo vähennetään ja lainakanta kääntyy laskuun. Kunnan investointien vähentyessä ensi vuonna lisääntyvät VT3:lla jo pari vuotta käynnissä olleet valtion tieinvestoinnit. Hämeenkyrönväylän rakentaminen merkitsee yhteensä 64 m€ investointeja kolmen seuraavan vuoden aikana.

Hämeenkyrö on nostanut veroprosenttinsa 2017 investointien ja palveluiden vaatimalle tasolle (22 %). Kiinteistöveroprosentteja ei ole korotettu vuosiin, ja ne ovat jo Pirkanmaan ja koko maan keskitason alapuolella.

Hämeenkyrön kunnan henkilöstä on tullut tunnetuksi kuntatyön kehittämisestä mm. Kuntekon sivuilla. Vuoden 2020 talousarviossa otetaan käyttöön työn vaativuuden arvioinnin mukaiset uudet tehtäväkohtaiset palkat.

Valtio palkitsee tämän talouskehityksen -0,4 % suuruisella valtionosuusmuutoksella!

Tiedote kunnanjohtajan talousarvioehdotus

Kunnanjohtajan talousarvioehdotus menee hallituksen käsittelyyn 4.11.2019 ja sieltä edelleen valtuustoon 18.11.2019. Talousarvioehdotus on laadittu hallituksen syksyllä

antaman talousarvioraamin mukaisena. Raami annettiin palvelualueittain ja tasoltaan se oli tilinpäätöstä 2018 ja talousarviota 2019 suurempi. Hallitus linjasi valmistelun niin, että tuloksena täytyy olla nollatulos, alijäämäistä talousarviota ei valmistella.

Hämeenkyrön kunnan nettomenot eivät ole kasvaneet kuuteen vuoteen eli 2012 - 2018 välisenä aikana lainkaan, vaan ne on pystytty oman kehittämisen avulla pitämään 53,5 m€ tasolla. Jo vuonna 2019 nettomenotasoa nostettiin ja nyt 2020 talousarvioehdotuksessa on mahdollista nostaa tasoa 3,4 % eli 1,9 m€ vuoden 2019 talousarvioon verrattuna.

Toimintakulujen taso oli Hämeenkyrössä 6.378 €/as kun se Pirkanmaalla oli 6.791 €/as vuonna 2018. Hämeenkyrö kuuluu Pirkanmaan edullisimmin toiminnat järjestävien kuntien joukkoon. Kunta järjestää lähes kaikki toiminnat omana toimintanaan.

Nettomenojen kasvattamisen mahdollistaa nyt verorahoituksen ja varsinkin verotulojen kasvu, jonka arvioidaan olevan ensi vuonna 2,84 % eli 1,1 m€. Taloussuunnitelma ei pidä sisällään veroprosenttien korottamista. Hämeenkyrön kunta on toteuttamansa investointiohjelmansa takia korottanut 2017 kunnallisveroprosenttinsa 22 %:iin. Kiinteistöveroprosentteja ei ole korotettu pitkään aikaan ja siksi ne ovat nyt Hämeenkyrössä maan ja Pirkanmaan keskitasoa edullisemmat. Vakituisen asunnon kiinteistövero alennettiin vuoden 2017 alusta 0,48 %:iin.

Valtiolta ei vetoapua valtionosuuksiin

Antti Rinteen hallituksen linjan mukaiset valtionosuuksien väliaikaisten leikkausten päätyminen ja tietyt indeksitarkistukset eivät korota valtionosuuksien määrää Hämeenkyrössä vuonna 2020. Valtionosuuksien muutos vuodesta 2019 vuoteen 2020 tulee Hämeenkyrössä olemaan -0,4 % kun muutos koko maassa on 7,1 %. Vuodelta 2018 valmistuva verotus näyttää vähentävän vuoden 2020 valtionosuuksiin sisältyvää valtionosuuksien tasausta selvästi. Tällainen tilanne ei kestä yhtään uusien velvoitteiden antamista kunnille.

Vuosikate on kasvatettu isojen investointien vaatimalle tasolle

Vuonna 2012 vuosikate oli - 420.000 € negatiivinen. Koska toimintakate ei ole kasvanut sen jälkeen kuuteen vuoteen, verorahoituksen vahvistuminen 53 m€ tasolta 63 m€:oon on mahdollistanut vuosikatteen selvän kasvun. Talousarvioehdotuksessa vuosikate on 5,5 m€ ja saman suuruinen kuin poistot, joten talousarvion tulos on 0. Taseessa on ylijäämää 809.000 euroa.

Vuosikatteen taso oli Hämeenkyrössä 549 €/as kun se Pirkanmaalla oli 248 €/as (vuonna 2018).

Vuosikatteen vahvistaminen on ollut välttämätöntä, koska isojen investointien vuoksi poistot ovat nousseet 5,5 m€ tasolle. Isoja investointivuosia olivat varsinkin vuodet 2014 (15 m€) ja 2015 (20 m€) mutta myös vuosina 2016 ja 2018 oli noin 10 m€ investoinnit. Ensi vuoden talousarvioehdotuksessa investoinnit laskevat 5 m€ tasolle.

Hämeenkyrö oli pitkään ja vielä vuonna 2008 velaton ja 2012 lainakanta oli 11,5 m€. Silloin aloitetun investointiohjelman vuoksi lainakanta on noussut 50 m€ tasolle. Suunnitelmavuosina investointeja ei olla nostamassa vuosikatetta suuremmalle tasolle, joka mahdollistaa lainakannan kääntymiseen laskuun. Vuodesta 2008 alkaen taseen omaisuuden arvo (pysyvät vastaavat) on noussut alle 40 m€ tasolta 80 m€n tasolle (8.000 €/as). Velkaantuminen on käytetty palveluiden kannalta välttämättömiin rakennuskohteisiin (koulut, päiväkodit, sote-kiinteistöt, jätevesihuolto) ja korjausvelka on pääosin poistettu.

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu VT3:lla toteutettavan Hämeenkyrönväylän rakentamisen käynnistämisen. Elinkeinopolitiikassa ja kaavoituksessa on varauduttu uusien tonttialueiden suunnitteluun ja markkinointiin. Investointiohjelmassa on varauduttu sekä kunnan oman kunnallistekniikan rakentamiseen, että Hämeenkyrönväylän 1,6 m€ kustannusosuuteen vuosina 2020 - 2022.

Paloaseman rakentaminen käynnistyy 2020 mutta se tullaan rahoittamaan kiinteistöleasing-rahoituksella.

Myös henkilöstöön panostetaan

Hämeenkyrö on mm. Kuntekon sivuilla tullut tunnetuksi henkilöstön osallistumisesta toiminnan ja sen tuottavuuden kehittämiseen. Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus kouluttautua oppisopimusmuotoisesti palveluiden tuotekehittäjän erikoisammattitutkintoon. Osaamista on kehitetty myös monilla muilla tavoilla. Vuoden 2020 alussa otetaan KVTES:ssä käyttöön juuri suoritettujen tehtävien vaativuuden arvioinnin mukaiset uudet tehtäväkohtaiset palkat. Tähän on talousarviossa varattu 220.000 euroa. Lisäksi talousarviossa on varauduttu kunta-alan palkkauksen 1,5 % suuruisiin sopimuskorotuksiin. Henkilöstösuunnitelmassa on 12 uutta vakanssia vuodelle 2020.

Kuntastrategia

Talousarviossa vahvistettavat tavoitteet on asetettu kuntastrategian perusteella ja tavoitteisiin sisältyvät myös Hinku-kunnan asettamien tavoitteiden mukaiset ilmastonmuutostavoitteet.

Tarkemmat faktat talousarvioehdotuksesta

Toimintakate on 57,4 milj. euroa. Se on 1,8 milj. euroa ja 3,4 % enemmän kuin talousarvio 2019. Tilinpäätökseen 2018 verrattuna kasvua on 3,9 milj. euroa eli 7,3 prosenttia.

Veroprosentit ovat kuluvan vuoden suuruisia. Tuloveroprosentti on 22. Verotuloarvio on 41,1 milj. euroa. Se on milj. 1,1 euroa ja 2,8 % talousarviota 2019 suurempi. Valtionosuudet ovat 21,8 milj. euroa. Ne ovat samaa tasoa kuin vuodelta 2019 toteutuvat valtionosuudet.

Vuosikate on 5,5 milj. euroa. Se on samaa tasoa talousarvion 2019 kanssa. Vuosikate on poistojen suuruinen ja se on vahvistunut selvästi vuodesta 2012 alkaen. Vuosikate riittää nyt kattamaan voimakkaasti kasvaneet poistot ja se kertoo talouden tasapainosta.

Vuoden 2020 tilikauden tulos talousarviossa on puhdas nolla. Kuluvaan vuoden talousarvio on myös tulokseltaan nolla.

Investointiohjelman eurotasoa on saatu madallettua aiemmista vuosista. Merkittävimmät investoinnit on saatu valmiiksi.

Henkilöstösuunnitelmassa on 12 uutta vakanssia vuodelle 2020. Näistä yksi tulee hallintopalveluille, kaksi perusturvalle, viisi sivistyspalveluille ja neljä teknisille palveluille. Lisäksi toteutetaan vakanssien nimikkeiden muutoksia.

Lainamäärän kasvu pysähtyy ja suunnitelmakauden aikana lainamäärä alkaa vähitellen pienentyä. Vuoden 2020 lopun lainamäärä 50 milj. euroa on lähes sama kuin arvio vuoden 2019 lopun lainamäärästä. Esitys valtuustolle sisältää 20 milj. euron lainanottovaltuuden. Tämä ei ole uutta lainaa, vaan sisältää mahdollisuuden muuttaa lyhytaikaista rahoitusta pitkäaikaiseksi.

Taloussuunnitelma on tasapainossa. Tilinpäätöksessä on vuoden 2019 lopussa ylijäämää ja sen ennakoitaan pysyvän suunnitelmavuosina.

Talousarvion tavoitteiden laadinta ohjasi keväällä hyväksytty kuntastrategia Menestyvä Hämeenkyrö 2030. Kaikki talousarvioon sisältyvät tavoitteet ovat siitä johdettuja.

Talousarvioon sisältyvät plussat ja miinukset:

Plussat

- nollatulos jo toista vuotta peräkkäin
- toimintakatteen kasvu on ollut hyvin vähäistä vuodesta 2012 alkaen
- lainamäärän kasvu on pysähtynyt ja kääntyy vähitellen laskuun
- talouskehitys on suunnitelmakaudella positiivista mutta se edellyttää, että toimintakate ei kasva enempää kuin verorahoitus, jonka tulee myös jatkaa vahvistumistaan
- työttömyys on vähentynyt selvästi kaikissa ikäryhmissä
- digitalisuuden kehittämisen tulee jatkua eri palvelualueilla ja
- kuntatyön kehittämisen jatkua Fiksulla kuntatyöllä edelleen, jotta se lisää työn tuottavuutta
- Hinku-henkisyys koko toiminnassa (hiilineutraali kunta) tuottaa myös taloudellisia tuloksia ja päästövähennystä vahvistetaan mm. energian ja liikenteen avulla
- mahdollisuudet kunnan vetovoiman kasvulle on saatu kuntoon
- Hämeenkyrönväylän rakentamisen käynnistyminen lisää huomattavasti työllisyysvaikutuksia.
- valmistuva tonttitarjonta antaa mahdollisuuksia sekä yritystoiminnan että asukasluvun kasvuun.

Miinukset

- kustannusriskeihin ei ole voitu varautua
- valtionosuusrahoitus ei kasva eikä siten mahdollista valtion taholta lisätehtäviä tai maksuttomia palveluja

- väkiluku on kasvanut 1980-luvulta alkaen mutta on kääntynyt laskuun 2017 alkaen ja nyt ollaan vuoden 2010 tasossa,
- Mahnalan hyvä tontinmyyntitilanne ei auta ennen rakennusten valmistumista, muu asuntotuotanto ja kiinteistöjen peruskorjaus on määrältään vaatimatonta

Lisätietoja

Antero Alenius, kunnanjohtaja
Tiina Paloranta, talouspäällikkö